

3. Anlægsbevilling til Studiestræde 54 (Vandværksgrunden) (2009-97301)

Udvalget skal tage stilling til anlægsbevilling til etablering af 20 fleksible daginstitutionsgrupper og 3 opsamlingssteder i Distrikt Indre By på Studiestræde 54, Vandværksgrunden.

INDSTILLING OG BESLUTNING

Børne- og Ungdomsudvalget indstiller over for Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen,

1. at der gives en anlægsbevilling på 84.000.000 kr. til etablering af 20 fleksible daginstitutionsgrupper og 3 opsamlingssteder i Studiestræde 54. Anlægsbevillingen fordeles med 4.337.000 kr. i 2009, 71.238.000 kr. i 2010 og 8.425.000 kr. i 2011. Anlægsbevillingen i 2009 finansieres på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3, integrerede institutioner og fordeles med 30.000 kr. på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3 og 4.307.000 kr. på Kultur- og Fritidsudvalgets bevilling, Københavns Ejendomme, funktion 5.25.14.3. Af anlægsbevillingen i 2010 finansieres 24.000.000 kr. på Økonomiudvalgets bevilling og overføres til Kultur- og Fritidsudvalgets bevilling, Københavns Ejendomme, funktion 5.25.14.3. Den resterende anlægsbevilling i 2010 på 47.238.000 kr. finansieres på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3, integrerede institutioner og fordeles med 4.315.000 kr. på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3 og 42.923.000 kr. på Kultur- og Fritidsudvalgets bevilling, Københavns Ejendomme, funktion 5.25.14.3. Anlægsbevillingen i 2011 finansieres på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3, integrerede institutioner og fordeles med 1.015.000 kr. på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3 og 7.410.000 kr. på Kultur- og Fritidsudvalgets bevilling, Københavns Ejendomme, funktion 5.25.14.3.

Økonomiforvaltningen indstiller at Økonomiudvalget oversender sagen til Borgerrepræsentationen med følgende erklæring:

Det bemærkes, at Kulturarvstyrelsen den 2. juni 2009 fra Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur har modtaget et fredningsforslag for Vandværksgrundens bygninger. Såfremt fredningssagen medfører en fredning af bygningerne, vil det have konsekvenser for projektets udformning, herunder økonomi, tidsplan og kapacitet. Anlægsbevillingen betinges af, at fredningssagen afsluttes uden væsentlig betydning for projektet. Der henvises i øvrigt til vedlagte notat fra Københavns Ejendomme vedr. fredningssagen.

I forhold til Kultur- og Fritidsudvalgets behandling af sagen (§15) har Børne- og Ungdomsforvaltningen oplyst, at projektet i sin nuværende form ikke indeholder mulighed for større offentlig adgang uden for daginstitutionens åbningstider. Som følge heraf vil udeservering i området derfor ikke blive muligt. Dog vil der være mulighed for gennemgang via en sti til det område, der i dag kaldes "Rosenhaven".

Der henvises i øvrigt til Kultur- og Fritidsudvalgets behandling af sagen (§ 15), jf. bilag.

Økonomiudvalget har derudover ingen bemærkninger til, at nærværende sag søges gennemført i den foreliggende form, idet det forudsættes, at eventuelle merudgifter som følge af sagen afholdes inden for Børne- og Ungdomsudvalget budgetramme.

Kultur- og Fritidsforvaltningens bemærkninger fremgår af oversigt over politisk behandling

PROBLEMSTILLING

Den 12. august 2009 tiltrådte Børne- og Ungdomsudvalget en revideret udbygningsplan/kapacitetsplan (2009-103366), hvoraf det fremgår, at der i 2009 og 2010 samlet set er behov for at etablere 75 permanente daginstitutioner i København, heraf 15 grupper svarende til 3 institutioner i Indre By. Indre By kan desuden dække nabobydelene Vesterbro, Østerbro og Amager, hvorfor der sigtes på at etablere store fleksible institutioner i distriktet.

LØSNING

Børne- og Ungdomsforvaltningen har i samarbejde med Københavns Ejendomme samt en ekstern rådgiver udarbejdet et projektforslag til etablering af, hvad der svarer til 20 fleksible institutionsgrupper samt 3 opsamlingssteder i bygningskomplekset beliggende på den såkaldte vandværksgrund. Grunden og bygningerne ejes af Københavns Kommune og har en helt unik beliggenhed med tilstrækkeligt og attraktivt udeareal midt i Indre By.

Bygningskomplekset består af i alt 6 bygninger, jfr. situationsplan i bilag 1. Koncertstedet Pumpehuset, som har til huse i bygning E, bliver ikke berørt af projektet. De resterende bygninger anvendes til institution med en pladskapacitet svarende til 3 grupper i bygning A, 4 grupper i bygning B, 7 grupper i bygning C1 og C2, 4 grupper i bygning E og 2 grupper i bygning D, i alt 20 grupper. I bygningskomplekset etableres 3 opsamlingssteder i forbindelse med fællesrummene enten i de enkelte huse eller i den fælles spisesal. Da der er tale om et bevaringsværdigt bygningskompleks bestående af mange mindre bygninger med begrænsninger i indretningsmæssig henseende, har det været nødvendigt og nærliggende for Byggeudvalget at tænke i utraditionelle baner. På visse punkter vil institutionen derfor indretningsmæssigt og funktionelt afvige fra de daginstitutioner Børne- og Ungdomsforvaltningen normalt opfører.

Organisering/ide

Bebyggelsen organiseres som én institution, der vil være fordelt på 5 forskellige bygninger, som ikke kan sammenbygges. Dette vil i sig selv give funktionelle og pædagogiske udfordringer, men også muligheder for den kommende ledelse og personale. For at fremme oplevelsen af at være én institution etableres ét stort centralt køkken i Bygning E, som skal forsyne alle de fem bygninger med måltider. Det centrale køkken skal ud over produktionskøkken også tjene som pædagogisk køkken, hvor børn på skift kan deltage i de forskellige tilberedningsprocesser. Der er her en unik mulighed for at fremme madkulturen og cementere kendskabet til arbejdet med sunde madvaner. Til køkkenet knytter der sig et stort fællesrum, som ud over at være spiserum også kan fungere som møderum og ramme om forskellige andre fællesaktiviteter. I de øvrige bygninger indrettes et modtagekøkken, således at der er mulighed at spise i eget hus, hvis man ikke ønsker at gå i spisehuset, eller hvis man eksempelvis generelt beslutter at vuggestuebørn helt eller delvist skal spise "hjemme." Selve

madleverancen vil ligge i det centrale køkken og lægger op til nytænkning i driften af institutionen.

I tilknytning til det store produktionskøkken og fællesfaciliteterne indrettes faciliteter for institutionens ledelse i bygning E. Derudover vil der blive indrettet møde/samtalerum decentralt i hver af de andre 4 bygninger. Ud over grupperum med tilhørende puslerum og garderober, vil der i hver bygning være fællesarealer, som kan indrettes afhængig af mulighederne i det enkelte hus, men med tanke for hele institutionens profil og særkende fx til tumlesal, kreativt værksted, teaterum med scene eller opsamlingssteder. Udearealet kommer til at spille en stor rolle som bindeled mellem de enkelte bygninger. Arealet skal udformes, så det er let og overskueligt at færdes mellem de enkelte bygninger, men samtidig skal det tilbyde mange forskellige former for leg både fælles og i mindre grupper. I beplantning, belægning og indretning arbejdes med variation og udfordringer, så børnene stimuleres bedst muligt. Institutionen skal opleves som en lille tryk og grøn "landsby", hvor børnene aldrig kommer i kontakt med kørende trafik, når de først er inde på Vandværksgrunden.

Fleksibilitet

Da der er tale om eksisterende bygninger, hvor det er nødvendigt at respektere fysiske begrænsninger som f.eks. bærende skillevægge, eksisterende trapper og facadeudtryk, kommer opholdsrummene størrelsmæssigt til at variere mellem 40 og 60 m². Der etableres garderobe og puslerumsfaciliteter samt fællesrum af forskellig karakter og størrelse. Det vil derfor være muligt rent funktionelt at indrette pasning til hele 0 til 18 års området. En stor institution giver mange muligheder for at nytænke fleksibilitet i såvel bygninger som pædagogik. Flexibiliteten kan være i form af aldersmæssig integration, funktionsopdeling og indretning, fælles udnyttelse af ressourcerne såvel personalemæssigt som fysisk. Etablering af et fælles madhus for hele området giver netop udfordringer til den traditionelle pædagogiske tænkning og organisering.

Tidsplan

Under forudsætning af godkendelse af denne indstilling igangsættes byggeriet i januar 2010 med forventet ibrugtagning af de første bygninger med ca. 7 fleksible grupper og produktionskøkken i oktober 2010 og derefter løbende ibrugtagning af alle 20 fleksible grupper + 3 udflyttergrupper frem til april 2011.

ØKONOMI

De samlede udgifter til etablering af den kommende fleksible institution med kapacitet svarende til 20 grupper og 3 opsamlingssteder, diverse fællesrum, personalefaciliteter, legeplads samt produktionskøkken anslås til 84 mio. kr. En institution med 20 grupper svarer til 4 institutioner i den størrelse BUF traditionelt bygger. Enhedsprisen for en sådan institution er ca. 25 mio. kr. Dermed er institutionen i Studiestræde ca. 20 % billigere pr. gruppe i forhold til institutioner med 5 grupper.

Anlægsbudgettet til Studiestræde foreslås finansieret således:

Finansiering

	Beløb (1.000 kr.)	Kommentar
Uforbrugte midler i 2008 sfa. aftale pr. 28/4 2009	24.900	Samlet er der afsat 48,9 mio. kr. til finansiering af 14 grupper i Studiestræde. Heri indgår 6,0 mio. kr. der oprindeligt er bevilliget til køb af en udflytterbørnehave i Allerød. De 6,0 mio. kr. omdisponeres til Studiestræde.
Pulje på 100 mio. kr. under ØU sfa. budgetaftale pr. 20/2 2009	24.000	
Budgetaftale 2010	19.540	Afsat i Budgetaftale 2010 til finansiering af yderligere 4 grupper.
Budgetaftale 2010	4.000	Afsat i Budgetaftale 2010 til finansiering af 2 opsamlingssteder på Østerbro. Etableres i stedet i Studiestræde
Budgetaftale 2010	11.560	I Budgetaftale 2010 er der afsat 14.656 t.kr. til indretning af 3 vuggestuegrupper i et tidligere depot på Rymarksvej 129. Heraf omdisponeres 11.560 t. kr. til etablering af yderligere 2 grupper i Studiestræde. De resterende 3.096 t.kr. omdisponeres til arealanalyseprojektet, hvor den 3. gruppe skal etableres.
I alt	84.000	

Nedenstående skema viser, hvorledes den samlede udgift fordeles mellem BUF og KEjd, og hvorledes anlægsbevillingen fordeles på år:

Udvalg	Funktion	2009 (kr.)	2010 (kr.)	2011 (kr.)	I alt (kr.)
KFU	5.25.14.3	4.307.000	66.923.000	7.410.000	78.640.000
BUU	5.25.14.3	30.000	4.315.000	1.015.000	5.360.000
I alt		4.337.000	71.238.000	8.425.000	84.000.000

VIDERE PROCES

Efter proceduren for inddragelse af KFU i anlægsbevillinger sendes denne del af indstillingen til udtalelse i KFU inden behandlingen i ØU og BR.

Else Sommer

Knud Langberg

Oversigt over politisk behandling

Anlægsbevilling til Studiestræde 54 (Vandværksgrunden)

Udvalget skal tage stilling til anlægsbevilling til etablering af 20 fleksible daginstitutionsgrupper og 3 opsamlingssteder i Distrikt Indre By på Studiestræde 54, Vandværksgrunden.

INDSTILLING OG BESLUTNING

Børne- og Ungdomsforvaltningen indstiller til Børne- og Ungdomsudvalget, at udvalget over for Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen anbefaler,

1. at der gives en anlægsbevilling på 84.000.000 kr. til etablering af 20 fleksible daginstitutionsgrupper og 3 opsamlingssteder i Studiestræde 54. Anlægsbevillingen fordeles med 4.337.000 kr. i 2009, 71.238.000 kr. i 2010 og 8.425.000 kr. i 2011. Anlægsbevillingen i 2009 finansieres på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3, integrerede institutioner og fordeles med 30.000 kr. på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3 og 4.307.000 kr. på Kultur- og Fritidsudvalgets bevilling, Københavns Ejendomme, funktion 5.25.14.3. Af anlægsbevillingen i 2010 finansieres 24.000.000 kr. på Økonomiudvalgets bevilling og overføres til Kultur- og Fritidsudvalgets bevilling, Københavns Ejendomme, funktion 5.25.14.3. Den resterende anlægsbevilling i 2010 på 47.238.000 kr. finansieres på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3, integrerede institutioner og fordeles med 4.315.000 kr. på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3 og 42.923.000 kr. på Kultur- og Fritidsudvalgets bevilling, Københavns Ejendomme, funktion 5.25.14.3. Anlægsbevillingen i 2011 finansieres på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3, integrerede institutioner og fordeles med 1.015.000 kr. på Børne- og Ungdomsudvalgets bevilling Anlæg funktion 5.25.14.3 og 7.410.000 kr. på Kultur- og Fritidsudvalgets bevilling, Københavns Ejendomme, funktion 5.25.14.3.

Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning i mødet den 21. oktober 2009

Indstillingen blev godkendt.

Rikke Lauritzen (Ø) havde følgende protokolbemærkning: "Enhedslisten forventer, at der i det fremtidige arbejde omkring Vandværksgrunden tages hensyn til beslutningen om offentlighedens fortsatte adgang til området og muligheden for udeservering".

Kultur- og Fritidsudvalgets beslutning i mødet den 5. november 2009

"Kultur- og Fritidsudvalget har ingen indvendinger imod, at Børne- og Ungdomsudvalgets anlægsprojekt gennemføres som beskrevet i indstillingen, idet Kultur- og Fritidsudvalget dog bemærker, at der i forslaget ønskes indarbejdet et offentligt tilgængeligt areal i det område, der i dag kaldes "Rosenhaven". Arealet bør indgå som en del af den

nye daginstitutions udearealer, og Kultur- og Fritidsudvalget forudsætter, at udgiften til etableringen af arealet ligger indenfor rammerne af det samlede anlægsprojekt. Det bør desuden tilstræbes, at det resterende udeareal, der vil fungere som legeplads for daginstitutionen, udformes, så det kan åbnes for offentligheden udenfor daginstitutionens åbningstid. Kultur- og Fritidsudvalget ønsker, at der i Børne- og Ungdomsudvalgets anlægsprojekt indtænkes mulighed for fortsat udeservering i området. Sluttelig bemærker Kultur- og Fritidsudvalget, at Kulturarvsstyrelsen 2. juni 2009 har modtaget en anmodning om fredning af Vandværksgrundens bygninger. Såfremt indstillingen om fredning godkendes, vil fredningsprocessen og den efterfølgende fredning kunne få væsentlige konsekvenser for projektets muligheder for realisering, anlægsprojektets endelige udformning og dermed overholdelse af projektets udmeldte økonomi og tidsplan.”

bilag

[1.Hørings svar fra KEjd](#)

[2. Situationsplan Studiestræde](#)

[3. Kortbilag Studiestræde 54](#)

